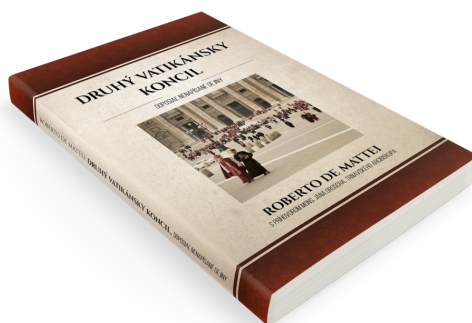


Prezentácia knihy Druhý vatikánsky koncil – doposiaľ nenapísané dejiny

Roberto de Mattei

10. decembra 2019 ✚ Kultúra

Prednáška odznela v Trnave 16. novembra 2019 pri príležitosti prezentácii knihy Druhý vatikánsky koncil – doposiaľ nenapísané dejiny. Akciu usporiadala Nadácia Slovakia Christiana s Inštitútom svätého Františka Saleského.



Novinka s príhovorom pána arcibiskupa Jána Oroscha

Dovoľte mi, aby som tak ako včera v Bratislave, spomenul na začiatok jednu historickú udalosť.

V týchto dňoch pred tridsiatimi rokmi v srdci Európy padol Berlínsky múr. Berlínsky múr bol postavený v noci medzi 12. a 13. augustom 1961 a dvadsaťosem rokov predstavoval symbol rozdelenia medzi slobodnou Európou a Európou komunistickou, ideologicky a vojensky okupovanou Sovietskym zväzom.

O niekoľko mesiacov neskôr, 25. decembra 1961, pápež Ján XXIII. podpísal apoštolskú konštitúciu *Humanae salutis*, ktorou oficiálne zvolal Druhý vatikánsky koncil. Ján XXIII. bol zvolený na pápežský trón 28. októbra 1958 po smrti Pia XII. 25. januára 1959 oznámil svoj úmysel zvolať ekumenický koncil, Druhý vatikánsky koncil, 21. koncil katolíckej Cirkvi. Pápežovo rozhodnutie prišlo nečakane. Pius XI. i Pius XII. uvažovali o možnosti nadviazať na Prvý vatikánsky koncil, ktorý bol v roku 1870 ukončený v Ríme v dôsledku piemontskej invázie do Večného mesta. Obaja pápeži sa však vzdali tejto myšlienky z dôvodov opatrnosti. Ján XXIII. nijaké pochybnosti nemal.

Príprava koncilu trvala zhruba tri roky. V tejto fáze boli biskupi z celého sveta požiadaní, aby zasielali svoje návrhy a názory na pravdy, ktoré treba definovať, a na omyly, ktoré treba odsúdiť. V stanoviskách, ktoré biskupi v predprípravnej fáze koncilu zasielali do Ríma, sa ako najzávažnejší blud, ktorý treba odsúdiť, uvádzal komunizmus. Až 378 biskupov požadovalo, aby sa koncil zaoberal moderným ateizmom, najmä však komunizmom, a ukázal, ako čeliť tomuto nebezpečenstvu. Napríklad vietnamský arcibiskup z Hué, Ngô-Dinh-Thuc označil komunizmus za „*problém problémov*“, ktorý je v súčasnosti najzávažnejšou otázkou, s ktorou sa treba zaoberať. „*Diskutovať o ostatných problémoch bez toho, aby sa na prvé miesto*

dostalo riešenie problémov, ktoré so sebou prináša komunizmus, by znamenalo nasledovať príklad teológov Konštantínopolu, ktorí vášnivo diskutovali o pohlaví anjelov, zatiaľ čo vojsko mohamedánov už bolo pod hradbami mesta.

Učiteľský úrad katolíckej Cirkvi sa opakovane vyjadroval proti komunizmu a vždy ho jednoznačne odsudzoval. Postavenie Berlínskeho múru bolo jasným vyjadrením totalitného charakteru komunizmu. Totalitarizmus nespočíval v tom, že nedovoľoval vchádzať, ale že nedovoľovať vyjsť. Existujú totiž múry, ktoré chránia, a múry, ktoré utláčajú. Dnes múry, ktoré treba budovať proti islamskej invázii do Európy, sú múrmi, ktoré chránia. Múry, ktoré postavil komunizmus v srdci Európy, boli múrmi, ktoré potláčali slobodu občanov východnej Európy. V roku 1962 kubánska raketová kríza potvrdila expanzionistické ciele a agresivitu komunistického imperializmu. Boli to však šesťdesiate roky a na obzore sa objavili tri hviezdy: okrem Jána XXIII. – hlavy katolíckej Cirkvi, predseda Najvyššieho sovietu Nikita Chruščov a prezident Spojených štátov amerických John Fitzgerald Kennedy. Vo svete zavládol nový duch optimizmu.

A v tomto období začala v Cirkvi panovať nová atmosféra uvoľnenia a zrodila sa *Ostpolitik*, vatikánska politika otvorenia sa komunistickým krajinám Východu. Prívrženci *Ostpolitiky* popierali, že by komunizmus bol „vo svojej podstate protináboženský“, ako uvádza encyklika Pia XI. *Divini Redemptoris* o bezbožníckom komunizme (č. 22) a boli presvedčení, že komunizmus je možné oddeliť od ateizmu a že môže sám od seba prerásť v politický systém „s ľudskou tvárou“. Títo katolíci mali bezhraničnú dôveru v moderný svet, ktorý sa zrodil vďaka Francúzskej revolúcii a boli presvedčení, že komunizmus je tým najzrelším vyjadrením modernosti. Boli presvedčení, že namiesto odsúdenia komunizmu je potrebné s ním viesť dialóg, aby sme ho zmenili a vďaka tomu k lepšiemu zmenili aj Cirkev.

Keď 11. októbra 1962 Ján XXIII. otvoril koncil, vo svojom inauguračnom príhovore potvrdil, že Druhý vatikánsky koncil bude na rozdiel od predchádzajúcich koncilov koncilom pastoračným, pričom bude rozlišovať medzi pravdami viery a spôsobom, akým tieto pravdy treba ohlasovať. Prekvapujúci je pastoračný charakter, pretože vo všetkých predchádzajúcich dvadsiatich všeobecných konciloch **dogmatická forma nevylučovala pastoračný charakter**. Ani Tridentskému koncilu, ani Prvému vatikánskemu koncilu nechýbal pastoračný rozmer. Na Druhom vatikánskom koncile však bola „pastoračnosť“ povýšená na princíp a bol potvrdený jej primát nad dogmou.

13. októbra bolo otvorené prvé generálne zhromaždenie, ale na začiatku zasadnutia došlo k nečakanému zvratu. Podľa programu malo zhromaždenie zvoliť svojich zástupcov do desiatich komisií, ktoré mali preskúmať schémy vypracované Prípravnou komisiou. Francúzsky kardinál Liénart protestoval, že tento zoznam nebol konzultovaný s biskupskými konferenciami a žiadal, aby predsedovia týchto komisií zvolili členov jednotlivých konferencií a požiadali ich o mená kolegov, ktorých odporúčajú ako najvhodnejších pre prácu v komisiách. Všetko bolo starostlivo zorganizované v predchádzajúcu noc vo francúzskom seminári sv. Kláry.

Kardinál Tisserant, predseda zasadania, nakoniec súhlasil s odročením a biskupské konferencie vyzval, aby predložili zoznamy svojich nominantov do komisií. Úloha biskupských konferencií, s ktorou koncilový poriadok nepočítal, bola takto oficiálne uznaná. Organizovaných biskupských konferencií však bolo málo: boli to predovšetkým biskupské konferencie Latinskej Ameriky a strednej Európy. Biskupské konferencie boli riadené ani nie tak biskupmi, ktorí boli ich súčasťou, ako skôr odborníkmi, teológmi, z ktorých mnohí

boli odsúdení Piom XII. a teraz sa pripravovali, že zohrajú rozhodujúcu úlohu na koncile. A keďže spomedzi biskupských konferencií bola najorganizovanejšia nemecká, nemeckí teológovia na ňom zohrali rozhodujúcu úlohu. Medzi nemeckými teológmi sa vynímal najmä jeden: páter Karl Rahner zo Spoločnosti Ježišovej, ktorého vplyv na koncil bol kľúčový.



Foto: prof. de Mattei v Trnave pri prezentácii knihy

Na koncile došlo k stretu medzi dvoma menšinami: menšinou, ktorá žiadala odsúdenie komunizmu, a menšinou, ktorá bojovala za to, aby koncil mlčal o komunizme. V predvečer druhého zasadania koncilu brazílski biskupi Mons. Geraldo de Proença Sigaud a Mons. Antonio de Castro Mayer sa prostredníctvom listu obrátil na mnohých koncilových otcov a chcel vedieť, či je podľa nich vhodné, aby sa koncil jasným a slávnostným spôsobom vyjadril ku komunizmu. Z 243 prijatých odpovedí bolo 218 kladných. 29. novembra 1963 poslali petíciu na štátny sekretariát kardinálovi Amletovi Cicognanimu, ktorého žiadali, aby ju predložil pápežovi.

Signatári výzvy žiadali Svätého otca, aby nariadil vypracovanie a štúdium schémy koncilovej konštitúcie, ktorá: „1. Veľmi jasne vyloží katolícku sociálnu náuku a odsúdi omyly marxizmu, socializmu a komunizmu z filozofického, sociologického a ekonomického hľadiska; 2. Vyvráti omyly a rozptýli mentalitu, ktorá mysle katolíkov pripravuje na prijatie socializmu a komunizmu a vzbudzuje náklonnosť voči týmto ideológiám“.

Štátny sekretariát zaslal túto petíciu komisii poverenej redakciou schémy o Cirkvi v súčasnom svete, ktorá ju však **vôbec nevzala do úvahy**. Počas tretieho zasadnutia bol jedným z najvýznamnejších predstaviteľov konzervatívneho krídla Mons. Luigi Carli, ktorý 23. októbra 1964 podal písomné vyhlásenie, v ktorom uviedol: „*Mlčanie schémy o jave, ktorý, žiaľ, existuje v dnešnej dobe, je udivujúce; (...) tento jav, myslím tým marxizmus, je skutočne zvrátený, lebo ,sa protiví a povyšuje nad všetko, čo sa nazýva Bohom, alebo čo sa uctieva, takže sa posadí v Božom chráme a bude sa vydávať za Boha.*‘ (2 Sol 2, 4); (...) Jeho doktrína a prax ohľadom Boha, človeka, sveta a eschatológie sú radikálne protikladné, ba mimoriadne nepriateľské voči kresťanskému učeniu a kresťanskej praxi. (...) Preto žiadam, aby sa koncil explicitne a kompetentne venoval aj tejto extrémnej heréze našej doby, aby si budúce generácie nemuseli myslieť, že Druhý vatikánsky koncil sa konal v našej dobe, kedy celý katolícky svet žil v mieri a pokoji.

Nech sa Cirkev neuspokojí s tým, že bude len trpieť, vzdychať a utekať, ale aby podľa príkladu ženy zo Zjavenia apoštola Jána (Zjv 12, 2n) bez strachu kričala pred červeným drakom, vydávala slávnostné a kolegiálne svedectvo pravde. Nech sa nezdráha preukázať ekumenickú službu a útechu nielen svojim biskupom, kňazom a laikom, ale aj oddeleným kresťanským bratom a všetkým ľuďom vyznávajúcim náboženstvo, ktorí v dôsledku marxizmu znášajú hlad,

väzenie, vyhnanstvo, prenasledovanie či smrť. Napokon nech zaznie materské napomenutie katolíkom, osobitne robotníkom a intelektuálom, ktorí sú pod zámienkou hospodárskeho pokroku alebo pseudovedy zavádzaní týmto morovým učením a ktorých by mlčanie koncilu len utvrdilo v ich omyle.“[1].

Pridali sa k nemu ďalšie hlasy ako napríklad hlas jezuitu Mons. Pavla Hnilicu (1921-2006), titulárneho rusadského biskupa z Československa, ktorý bol tajne vysvätený a utiekol na Západ.

Mons. Hnilica vyjadril názor, že to, čo sa v schéme hovorí o ateizme, je tak málo, že „povedať iba to, je to isté, ako nepovedať nič“. Dodal, že značná časť Cirkvi trpí „pod útlakom militantného ateizmu, ale toto nie je možné nijako vydedukovať zo schémy, ktorá predsa chce hovoriť o Cirkvi v dnešnom svete!“ „Dejiny nás právom obvinia zo zbabelosti alebo zo slepoty pre toto mlčanie,“ pokračoval rečník a pripomenul, že nehovorí abstraktne, lebo bol v pracovnom sústreďovacom tábore so 700 kňazmi a rehoľníkmi. „Hovorím zo svojich priamych skúseností a zo skúseností kňazov a rehoľníkov, ktorých som spoznal vo väzení a s ktorými som znášal ťarchu a nebezpečenstvá Cirkvi.“

Významný kardinál Talian Antonio Bacci v aule vyhlásil: „Zakaždým, keď sa zišiel ekumenický koncil, vždy riešil veľké problémy, ktoré znepokojovali danú dobu a odsúdil vtedajšie bludy. Myslím si, že mlčať o tomto bode by bola neodpustiteľná chyba, ba dokonca kolektívny hriech. (...) Je to veľká teoretická a praktická heréza našich čias; a ak sa ňou koncil nebude zaoberať, môže vyzeráť ako neúspešný koncil!“



Foto: profesor R. de Mattei

8. októbra 1965 biskup Pericle Felici, sekretár koncilu, oznámil, že otcovia môžu až do nasledujúceho dňa písomne predkladať pripomienky k schéme. *Coetus Internationalis Patrum*, ktorý reprezentoval konzervatívnych otcov, pripravil petíciu podpísanú 454 prelátmi z 86 krajín, v ktorej žiadali, aby „(...) za § 19 Schémy Cirkve v súčasnom svete, ktorá sa zaoberá problémom ateizmu, bol pridaný nový paragraf, ktorý by sa výslovne zaoberal problémom komunizmu.“ Ak má Druhý vatikánsky koncil charakter výlučne pastoračný, hovorilo sa v petícii, **„aký iný problém je väčšmi pastoračný než toto: zabrániť, aby sa veriaci kvôli komunizmu stávali ateistami?“**. Ak by sa koncil k takémuto vážnemu problému nevyjadril, jeho mlčanie by si veriaci vo svojich hlavách vysvetľovali ako „tiché odvolanie všetkého, čo povedali a napísali poslední pápeži proti komunizmu.“

Petícia bola doručená v pondelok 11. októbra do rúk mons. Achillaeho Glorieuxa, sekretára zmiešanej komisie zodpovednej za prípravu a revidovanie schémy o Cirkvi v modernom svete. Mons. Glorieux ju však nedal komisiám, ktoré pracovali na schéme pod zámienkou, že ich nechce vyrušovať pri práci. 13.

novembra bol do auly doručený nový text, ktorý vôbec nebral do úvahy požiadavku 454 koncilových otcov.

Petícia 454 biskupov sa záhadne stratila.

Pavol VI. vtedy cez zástupcu štátneho sekretára arcibiskupa Dell'Acquu dal zvolať stretnutie za zatvorenými dverami do svojej pracovne na treťom poschodí Apoštolského paláca na vyriešenie problému. Pred začiatkom schôdze odovzdal kardinál Tisserant pápežovi list, v ktorom okrem iného stálo: *„Anatémy nikdy nikoho neobrátili a hoci boli užitočné v čase Tridentského koncilu, kedy kniežatá mohli nútiť svojich poddaných, aby konvertovali na protestantizmus, dnes už sú neúčinné, lebo každý človek si je vedomý svojej nezávislosti. Ako som už Vašej Svätosti povedal, koncilové odsúdenie komunizmu by väčšina ľudí považovala za politický ťah, čo by nesmierne poškodilo autoritu koncilu i samotnej Cirkvi.“*

Všetci prítomní súhlasili so stanoviskom Tisseranta a samotného Pavla VI., podľa ktorého nie je vhodné, aby koncil výslovne odsúdil komunizmus. Dnes vieme, že v auguste 1962 vo francúzskom meste Metz bola podpísaná tajná dohoda medzi kardinálom Tisserantom, zástupcom Vatikánu a novým pravoslávny arcibiskupom Jaroslavom Nikodimom, ktorý, ako sa ukázalo po otvorení moskovských archívov, bol agentom KGB. Na základe tejto dohody sa cirkevné orgány zaviazali, že na koncile nebudú hovoriť o komunizme. **Bola to podmienka, ktorú požadoval Kremľ na to, aby dovolil pozorovateľom Moskovského patriarchátu zúčastniť sa na Druhom vatikánskom koncile.** Vo Vatikánskom tajnom archíve som našiel rukou Pavla VI. napísanú poznámku potvrdzujúcu existenciu tejto dohody.

Ďalšie dôležité dokumenty zverejnil George Weigel v druhom diele svojej impozantnej biografie Jána Pavla II. Weigel čerpal informácie z archívov KGB, poľskej Služby Bezpieczeństwa (SB) a Stasi východného Nemecka, podľa ktorých komunistické vlády a tajné služby východných krajín naozaj prenikali do Vatikánu, aby presadzovali svoje záujmy a infiltrovali sa do najvyšších špičiek katolíckej hierarchie. V Ríme počas koncilu a v období po koncile sa napríklad Maďarské kolégium stalo filiálkou tajných služieb Budapešti. Všetci rektori kolégia v rokoch 1965 až 1987, píše Weigel, museli byť vyškolenými a schopnými agentmi, ktorí mali skúsenosti s dezinformačnými operáciami a boli zbehlí v inštalovaní špiónážnych zariadení.

Poľská tajná služba SB sa podľa Weigela dokonca usilovala prekrucovať diskusiu koncilu o špecifických témach katolíckej teológie ako je úloha Márie v dejinách spásy. Riaditeľ IV. odboru, plukovník Stanisław Morawski, spolupracoval s desiatkou spolupracovníkov, odborníkov v oblasti mariológie, pri príprave memoranda pre biskupov koncilu, v ktorom bola kritizovaná „maximalistická“ koncepcia o Preblahoslavenej Panne Márii navrhovaná kardinálom Wyszyńským a ďalšími biskupmi. Pastorálna konštitúcia *Gaudium et Spes* bola šestnástym a posledným dokumentom oficiálne vyhláseným Druhým vatikánskym koncilom. Mala úplne nanovo definovať vzťahy medzi Cirkvou a svetom. Cirkev požadovala, aby veriaci sledovali „*znamenia čias*“ a interpretovali ich vo svetle evanjelia (č. 4, 11), v „*dialógu so svetom*“ (n. 43). V *Gaudium et Spes* však chýbalo akékoľvek odsúdenie komunizmu.

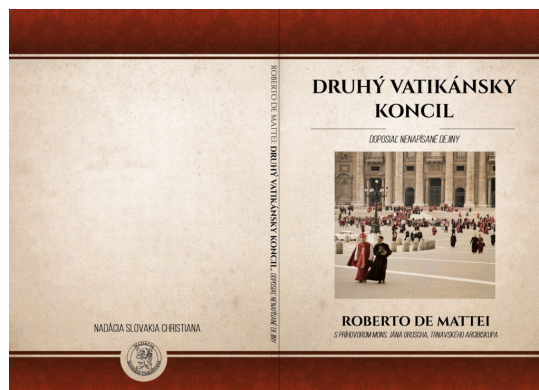
Toto je jeden aspekt, ktorý som chcel objasniť vo svojej knihe *Druhý vatikánsky koncil. Doposiaľ nenapísané dejiny*. V tejto knihe som chcel zrekonštruovať to, čo sa udialo v Ríme počas troch rokov od 11. októbra 1962 do 8. decembra 1965, počas ktorých 2500 koncilových otcov pod vedením najprv Jána XXIII., potom Pavla VI., sa zhromaždilo v Ríme na dvadsiatom prvom koncile v dejinách Cirkvi.

Debata o hermeneutike kontinuity alebo diskontinuity môže byť zaujímavá pre teológov, ale pre historika je sterilná. Nás nezaujíma správny teologický výklad dokumentov Druhého vatikánskeho koncilu, ale to, **čo koncil znamenal v dejinách, aký bol jeho charakter a aké boli jeho dôsledky**. Historik aj teológ hľadajú pravdu, ktorá je tá istá, ale prichádzajú k nej rôznymi cestami, bez strachu. **Cirkev sa vo svojej ľudskej časti môže dopúšťať omylov a tieto omyly, tieto utrpenia, môžu byť spôsobené jej deťmi a dokonca aj jej služobníkmi**. To však nič neuberá na veľkosti a neochvejnosti Mystického Kristovho Tela. Svätosť, neodňateľný znak Cirkvi, však neznamená bezhriešnosť jej pastierov, dokonca ani tých najvyšších, a to nielen pokiaľ ide o ich osobný život, ale aj o najvyššiu službu, ktorá je im zverená: výkon vlády.

Katolícky historik preto môže slobodne rekonštruovať udalosti a vynášať súdy nad krokmi cirkevných autorít **za predpokladu, že mu vždy ide o hľadanie pravdy a že ho pobáda láska k Cirkvi**, nie snaha očierňovať ju. Ak historické fakty predstavujú teologické problémy, historik ich nemôže ignorovať a musí ich vyniesť na svetlo, avšak vždycky v súlade s náukou Cirkvi. Rovnakým spôsobom aj na teologickej úrovni majú všetci pokrstení právo upozorňovať na problémy a kláť otázky legitímnym cirkevným autoritám, hoci nikto nemôže nahradiť magistérium Cirkvi a definitívnym spôsobom riešiť kontroverzné body.

Cirkev sa nebojí pravdy, iba lži, pretože niet historickej, vedeckej, politickej, či filozofickej pravdy, ktorú by bolo možné postaviť proti Cirkvi; proti Cirkvi možno postaviť iba lož, nikdy pravdu, pretože v Kristovi a iba v Ňom každá pravda nachádza svoje naplnenie. Pravda je, že koncil by bol miestom *par excellence* pre vedenie procesu proti komunizmu analogického Norimberského procesu, ktorý bol vedený proti nacizmu: nie procesu trestného, ani procesu *ex post* víťazov nad porazenými, ako bol Norimberský, ale kultúrneho a morálneho procesu, *ex ante*, obetí proti prenasledovateľom, ako to začali robiť takzvaní disidenti. Toto sa však nestalo. Úlohu, ktorú Vatikán nesplnil, splnil v týchto rokoch Alexander Solženicyn a neskôr Vladimir Bukovskij.

Pravdou je, že neodsúdenie komunizmu Druhým vatikánskym koncilom bolo katastrofou historického dosahu, ktorej dôsledky dodnes pociťujeme. Súhlasím preto s tým, čo napísal Plinio Corrêa de Oliveira o neodsúdení komunizmu: „*Tažko mi to hovoriť. Ale faktické dôkazy svedčia o tom, že Druhý vatikánsky koncil z tohto pohľadu bol jednu z najväčších, ak nie najväčšou pohromou v dejinách Cirkvi.*“ Druhý vatikánsky koncil, napísal kardinál Brandmüller: „*by sa bol zapísal zlatými písmenami do dejín, keby po stopách Pia XII. bol našiel odvahu a jednoznačne odsúdil komunizmus*“.



Knihu si môžete objednať na adrese: **<https://www.christianashop.sk/druhy-vatikansky-koncil-doposial-nenapisane-dejiny/>**

Je komunizmus skutočne mŕtvy?

Niekoľko týždňov pred skončením koncilu, 16. novembra 1965, v katakombách Domitille podpísali štyridsiati dvaja konciloví otcovia „Pakt z katakomb – za slúžiacu a chudobnú Cirkev“ v jasne pro-komunistickom duchu.

Mons. Luigi Bettazzi, emeritný ivrejský biskup, jediný žijúci signatár Paktu z katakomb, prezradil, že autorom textu bol Mons. Hélder Câmara (1909-1999), arcibiskup Olinda a Recife.

Od začiatku koncilu Mons. Câmara uzavrel pevné spojenectvo s kardinálom Suenensom, ktorý ho vo svojej korešpondencii oslovoval pod pseudonymom „Padre Miguel“. Tandem Câmara-Suenens bol jedným zo „skrytých“ motorov koncilového zhromaždenia. Helder Câmara na začiatku druhého zasadacieho obdobia nazýva Suenensa „*klúčovou osobnosťou koncilu, ktorý mal osobnú dôveru Svätého Otca*“, a píše, že belgický kardinál je právom označený za „*svetovú hlavu progresizmu*“. „*Na koncile je on môj líder,*“ napísal brazílsky biskup v obežníku svojim veriacim. Stretávali sa pravidelne každý deň a rozdeľovali si úlohy, Suenens ich plnil priamo v koncilovej aule, Câmara na chodbách rokovacej auly.

„*Počas štyroch zasadacích období – spomínajú jeho životopisci – Dom Hélder ani raz nevystúpil na plenárnych zhromaždeniach, ale plnil funkciu skutočnej, sedej eminencie*“ pri príprave toho, čo sám nazval „*svätým sprisahaním*“, aby do agendy koncilových prác dostal problém chudoby vo svete a v zaostalých krajinách a aby stimuloval proces vnútornej reformy katolíckej Cirkvi.“

Pavol VI. povýšil Mons. Câmara na arcibiskupa Olindu a Recif a po jeho menovaní ho uistoval slovami: „*Nebojte sa. Je zrejmé, že na vašej hlave spočíva Božia ruka. Prozreteľnosť je tu hmatateľná.*“

Po skončení koncilu sa progresivistická skupina usilovala radikálne aplikovať svoje predstavy v Latinskej Amerike formou teológiou oslobodenia, ktorej jedným z hlavných propagátorov bol práve Mons. Câmara. Zatiaľ čo kardinál Suenens v júni 1968 viedol opozíciu stredoeurópskych biskupov proti encyklike Pavla VI. *Humanae vitae*, brazílska tlač uverejnila bombastický dokument, ktorý pod záštitou Mons. Helderu Câmara vypracoval belgický kňaz Joseph Comblin, profesor Teologického inštitútu (seminára) v Recife. Dokument obsahoval podvratný plán zavedenia „ľudovej diktatúry“ komunistického typu v Brazílii a v Latinskej Amerike.

Nasledujúci rok, 27. januára 1969 v New Yorku, počas konferencie o Medziamerickej spolupráci sa Mons. Câmara otvorene postavil na stranu medzinárodného komunizmu v slávnom prejave, ktorým si vyslúžil prívlastok „Červený arcibiskup“. Po tom, ako tvrdo pokarhal Spojené štáty za ich protisovietskú politiku, Dom Helder navrhol drasticky znížiť stav americkej armády, zatiaľ čo na druhej strane požiadal ZSSR, aby si ponechalo svoje vojenské kapacity, ktorými musí čeliť „imperializmu“.

Vo svojom prejave potom Mons. Câmara vychvaľoval Mao Ce-tungovu Čínu, v ktorej práve v tom čase prebiehala „kultúrna revolúcia“ a žiadal, aby bola prijatá za člena OSN. Červený arcibiskup svoj prejav ukončil **výzvou na podporu kubánskeho diktátora Fidela Castra**, ktorý zasa v tom čase podporoval krvavé guerilly v Latinskej Amerike.

20. októbra 2019, počas Panamazonskej synody, v tých istých katakombách v Domitille, v ktorých bol podpísaný spomínaný Pakt, sa uskutočnil obrad, pri ktorom skupina latinskoamerických biskupov a kardinálov obnovila pakt z roku 1965 a podpísala nový dokument s názvom: *„Pakt z katakomb pre spoločný dom. Za Cirkev s amazonskou tvárou, chudobnú, slúžiacu, prorockú a samaritánsku.“*

Jeho signatári sa označujú za učeníkov Doma Helderu Câmaru. Slávnostnému ceremoniálu predsedal kardinál Hummes, ktorého menoval pápež František za generálneho relátora Amazonskej synody, ktorý ostatným ako relikviu ukázal stólu Mons. Câmaru, ktorého má vo veľkej úcte. Jeho učeníci žiadajú jeho blahorečenie, ktoré by bolo kanonizáciou teológie oslobodenia.

Výzva na usporiadanie Norimberského tribunálu nad komunizmom

Komunizmus teda nie je mŕtvy, a aj preto tridsať rokov po páde Berlínskeho múru Vladimir Bukovskij a dvesto európskych učencov a politikov vydalo výzvu na usporiadanie Norimberského tribunálu nad komunizmom. Avšak už pred tridsiatimi rokmi, keď sa komunizmus ešte len rozpadal, vo viacerých novinách v Európe a v oboch Amerikách bola zverejnená výzva prof. Plinia Corrêu de Oliveiru pod názvom Komunizmus a antikomunizmus na prahu posledného desaťročia tohto milénia, v ktorom žiadal vykonať veľký akt spravodlivosti voči komunizmu a predvolať ho pred súdny tribunál histórie.

Obžaloba zo strany brazílskeho mysliteľa bola predkladaná formou série žiadostí adresovaných osobám priamo zodpovedným za obrovskú komunistickú katastrofu; vodcom sovietskeho Ruska a národom, ktoré šíрили a presadzovali komunistické otroctvo; naivným, zbabelým, kolaborantom (dobrovoľným i nedobrovoľným) na Západe, ktorí namiesto toho, aby sa vydali na krížovú výpravu s cieľom vyslobodiť obeť komunistického útľaku, mlčali, kolaborovali a pomocou dotácií predlžovali pôsobenie katov; vodcom komunistických strán roztrúsených po celom svete, ktorí hoci vedeli o tragických zlyhaniach komunizmu, všemožným spôsobom sa usilovali uskutočniť ho vo svojich krajinách; tým, ktorí neúnavne bojovali proti antikomunistom, ktorí sa bránili pred prenikaním Sovietov do ich krajín; piatym kolónam slúžiacim nepriateľovi a „užitočným idiotom“ meštiakom, politikom a cirkevným predstaviteľom, ktorí nielenže neútočili na komunizmus, ale ešte ho aj podporovali hanobením a očierňovaním protikomunistických organizácií.

A dnes si musíme položiť otázku: Prorokmi boli tí, ktorí na koncile odsudzovali brutálny útlak komunizmu, požadovali jeho slávnostné odsúdenie, alebo tí, ktorí verili, rovnako ako architekti *Ostpolitik*, že s

komunizmom treba hľadať kompromis, pretože je vyjadrením túžby po spravodlivosti ľudstva a určite pretrvá ešte jedno alebo dve storočia, a tak zlepší svet a samotnú Cirkev?

Chorvátsky kardinál Alois Stepinac, jedna z obetí krutého komunistického prenasledovania, v najtemnejších hodinách svojho väznenia napísal: *„Pravdepodobne sa nedožijem pádu komunizmu vo svete, lebo mám chatrné zdravie, ale som si úplne istý, že tento systém padne. Všetko, čo je postavené proti prirodzenosti, ktorú Boh stvoril a ustanovil, musí nutne padnúť. Aj tu by sme mohli povedať, čo hovorí Ježiš v evanjeliu: „Každú rastlinu, ktorú nezasadil môj nebeský Otec, vytrhnú aj s koreňom“. Keďže komunizmus odmieta Boha a vysmieva sa mu, je celkom isté, že nie Boh ho zasadil, ale Satan. A Satan prehral bitku na Kalvárii, a preto som si istý, že ho prehrá aj na Kalvárii Mystického Kristovho Tela, ktorým je Cirkev, ktorá dnes vystupuje na Golgotu.“* Aj dnes Cirkev vystupuje na Golgotu, pretože marxizmus prenikol do Mystického Kristovho Tela až na vrchol. Ale práve na kríži Cirkev víťazí a jej dejiny sú dejinami zjavných porážok a reálnych veľkých víťazstiev. A my bojujeme práve za víťazstvo Cirkvi.

Knihu si môžete objednať na adrese: **<https://www.christianashop.sk/druhy-vatikansky-koncil-doposial-nenapisane-dejiny/>**

[1] AS, III/5, pp. 439-441. Il testo latino fu integralmente pubblicato nel *Bollettino Diocesano di Segni*, dicembre 1964, pp. 79-81.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/prezentacia-knihy-ii-vatikansky-koncil-doposial-nenapisane-dejiny/>